

एवंगते कृष्णामौ यदर्थं कृतनिश्चयौ अस्मत्प्रतिष्ठिततथैतद्विषये कृतनिश्चयौ ॥ १२ ॥ सांप्रतंकालं संप्रतिकाले ॥ १३ ॥ १४ ॥ १५ ॥ १६ ॥ एतावता पूवनेन ॥ १७ ॥
॥ १८ ॥ १९ ॥ २० ॥ काममिति ॥ शतसहस्रमपियोजनानां गंतुं त्वं कामं समर्थस्तथापि स्वामिनस्तव एषविधिः पूवनं न युक्तमित्युच्यतेऽस्माभिरिति शेषः ॥ इममेवा
र्थं प्रपंचयति ॥ योजनानामिति शतसहस्रमिति शेषः ॥ गंतुं प्रतिनिवर्तितुं च शक्त इत्यर्थः ॥ २१ ॥ प्रेषयिता स्वामी न प्रेष्यः प्रेष्यैरिति शेषः ॥ २२ ॥ भवान्कलत्रं कल

किंतु नैवंगते शक्यमिदं कार्यमुपेक्षितुं ॥ यदर्थं कपिराजश्वरामश्वकृतनिश्चयौ ॥ १२ ॥ सांप्रतंकालमस्माकं यागतिस्तां निबोधत ॥ न
वर्तियोजनानां तु गमिष्यामिन संशयः ॥ १३ ॥ तांश्च सर्वान्हरिश्चैष्ठान्जांबवानिदमब्रवीत् ॥ न खल्वेतावदेवासीद्गमने मे पराक्रमः
॥ १४ ॥ मया वै रोचने यज्ञे प्रभविष्णुः सनातनः ॥ प्रदक्षिणीकृतः पूर्वक्रममाणस्य विक्रमः ॥ १५ ॥ स इदानीमहं दृढः पूवने मंदविक्र
मः ॥ यौवने च तदासीन्मेवलमप्रतिमं परं ॥ १६ ॥ संप्रत्येतावदेवाद्यशक्यं मे गमने स्वतः ॥ नैतावता च संसिद्धिः कार्यस्यास्य भविष्य
ति ॥ १७ ॥ अथोत्तरमुदारार्थमब्रवीदंगदस्तदा ॥ अनुमान्य तदा प्राज्ञो जांबवंतं महाकर्पिं ॥ १८ ॥ अहमेतद्गमिष्यामि योजनानां श
तं महत् ॥ निवर्तने तु मे शक्तिः स्यान्न वेति न निश्चितं ॥ १९ ॥ तमुवाच हरिश्चैष्ठान्जांबवान्वाक्यकोविदः ॥ ज्ञायते गमने शक्तिस्तव हर्यक्ष
सत्तम ॥ २० ॥ कामं शतसहस्रं वानत्येष विधिरुच्यते ॥ योजनानां भवान्शक्तो गंतुं प्रतिनिवर्तितुं ॥ २१ ॥ न हि प्रेषयिता तात स्वामी
प्रेष्यः कथंचन ॥ भवता यं जनः सर्वः प्रेष्यः पूवगसत्तम ॥ २२ ॥ भवान्कलत्रमस्माकं स्वामिभावे व्यवस्थितः ॥ स्वामी कलत्रं सैन्यस्य
गतिरेषा परंतप ॥ २३ ॥ अपि वै तस्य कार्यस्य भवान्मूलमरिंदम ॥ यस्मात्कलत्रवत्तात प्रतिपाल्यः सदा भवान् ॥ २४ ॥ ब्रवद्दृढस्वीयस्वबुद्ध्या
यावत्स्वप्राणबलं परिपाल्य इत्यर्थः ॥ स्वामिभावे स्वामित्वे एतेन लोके कलत्रस्य भर्ता संसारव्यवहारविषये आज्ञाप्यस्तत्प्रभुत्वं च कलत्रस्येति दर्शितं तस्मात् स्वामी सैन्य
स्य कलत्रवत् परिपाल्यः स्वामिना च कलत्रेण भर्तव सैन्यमाज्ञाप्य ॥ एषा गतिः लोकस्येति शेषः ॥ २३ ॥ तदेव स्पष्टमाह ॥ तस्मात्कलत्रवदिति ॥ २४ ॥